

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 12 K [ena številka 30 vin.], za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrkih

18. aprila 1918

Delo sanitejcev: Odnášanje ranjencev preko zasilne brvi.

Izdelovanje prepečenca ☉ Ostanka italijanskih 42 cm-granat ☉ Bedeniki in snežniki
 Kako naši vojaki skrbé za italijanske nesrečneže ☉ Lov na Benečanskem ☉ Prizora
 izza slavnostne izročitve 200.000 podpisov slovenskega ženstva za majniško deklaracijo
 ☉ † Msgr. Anton Jaklič ☉ Novi poveljnik mornarice Horty de Nagybánya (Oger)

Modrijan na podstrešju.

Dnevnik srečnega človeka. — Francoski spisal Emil Souvestre.

(Konec 11. poglavja „O нравni koristi naših hišnih uredb.“)

Deset let pozneje sem se peljal s pošto skozi departement Loiret. Naslonil sem se skozi vrata pri vozu in ravno opazoval pred kratkim obdelan, z grmičjem porasel svet, čigar preoravanje mi je razlagal eden izmed sopotnikov, ko se mi naenkrat ustavi oko na obzidju, ki je bilo prekinjeno od mrežnih vrat. V ozadju se je dvigala hiša, katere oboknice so bile vse zaprte in ki sem jo hipoma spoznal; bila je kmetija, v kateri sem bil sprejet! Živahno sem jo pokazal svojemu tovarišu in ga vprašal, kdo da v njej prebiva.

»Sedaj nihče,« je odvrnil.

»Ali pa niso pred nekaj leti stanovali v njej mož in oba njegova sinova?«

»Da, Turreaujevi,« je rekel moj sopotnik, »pri čemur me je pogledal; ali ste jih poznali?«

»Videl sem jih le enkrat.«

Zmajal je z glavo.

»Da, da,« je odgovoril; »več let so živeli tamkaj, kakor volkovi v svoji votlini; umeli so samo zemljo obdelovati, divjačino pobijati in piti. Oče je vodil gospodarstvo; toda, poglejte, čisto sami moški, brez žen, da bi jih ljubile, brez otrok, da bi jih blažili, brez Boga, da bi obračal njih misli k nebu, postanejo vedno, kakor zver; tako starejši sin nekega jutra, ko so bili popili najbrže preveč žganja, ni hotel napreči pluga; oče ga je udaril s svojim bičem in sin, ki je bil besen od pijanosti, ga je usmrtil s puškinim strelom.

Šestnajstega, zvečer. — Vse te dni sem se pečal s povestjo starega blagajničarja; združila se je s premišljevanji, ki so mi jih prinesle sanje.

Ali nisem primoran, da povzamem iz vsega tega resen nauk?

Ako vplivajo naši občutki neoporečno na naše naziranje, odkod to, da tako malo pazimo na stvari, ki te občutke vzbude in tvorijo? Zunanji svet odseva stalno v nas, kakor v ogledalu, in nas napolnjuje s slikami, ki postanejo brez naše vednosti kali naziranja ali pravil za naše življenje. Vsi predmeti, ki nas obdajajo, so v resnici ravnatoko mnoga čarobna sredstva,

ki izžarevajo dober in slab vpliv. Dolžnost naše razsodnosti je, da med njimi izbiramo in pripravimo naši duši zdravo okolico.

Prežet te resnice sem se odločil pregledati svojo sobo.

Prvi predmet, na katerem mi obstanejo oči, je stara listina, iz najslavnejše opatijske moje province. Z dopadanjem je razvita in zavzema najbolj vidno mesto. Zakaj sem ji pač odkazal ta prostor. Ali je ta prhnel list pergamenta tolike vrednosti zame, ki nisem niti kupčevalec z redkostmi, niti učenjak? ali naj mi je postal dragocen radi tega, ker nosi eden izmed opatov, ki so ustanovili samostan, moje ime, in ali ne bi o priliki zahteval, da mi — vpricho mojih obiskov — napravijo rodovnik? — Čutim, da sem med pisanjem teh vrst zardel. Torej proč z listino; hočem jo pregnati v svoj najspodnji predal.

Ko grem mimo svojega ogledala, zapazim več posetnic, ki so prikupljivo razstavljene vzdolž obokivju. Po kakem naključju so zgolj imena, ki rad vidim, da so vidna! ... Tu je poljski grof ... vpokojeni polkovnik ... poslanec nekega departementa ... Hitro, hitro v ogenj s temi dokazi moje ničemurnosti! na njih mesto hočem vtakniti tole dopisnico, ki jo je pisal naš trgovski sluga, naznanilo cenegega kosila in pobotnico starinarja, pri katerem sem kupil svoj zadnji naslonjač. Ta izpričevala mojega uboštva bodo, kakor

pravi Montaigne »bičala moj napuh« in me neprestano spominjala ponižnosti, ki krasi neznatne, male.

Ustavil sem se pred jeklorezi, ki sem jih bil pritrtil na steno. Velika Pomona

Pripravljanje prepečenca: Stroj, ki gnete testo.

(boginja sadja), ki sedi na snopju in se smeji, in iz katere košare se siplje sadje, vzbuja le misli veselja in izobilja; opazoval sem jih zadnjič, ko sem pred umivanjem tajil bedo; ob stran ji hočem postaviti podobo zime, na kateri je izražena vsa žalost in trpljenje: en vtis bo blažil drugega.

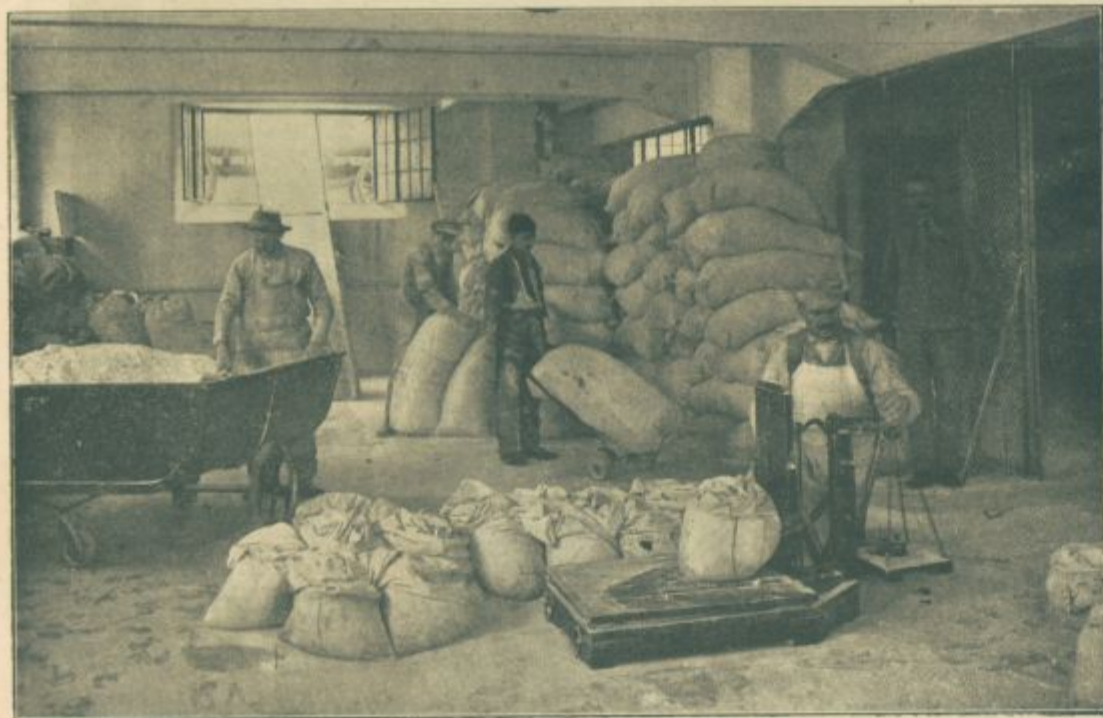
In ta »srečna družina« Greuzejeva! Kaka veselost v očeh otrok! kaka sladka vedrina na čelu mlade žene! kako pobožno genotje v potezah starega očeta! Naj bi Bog ohranil njeno veselje! Vendar poleg hočem obesiti sliko one matere, ki joka nad prazno zibelko. Človeško življenje ima dvoje obličij, ki ju je treba izmenoma opazovati.

Skriti hočem tudi one smešne podobe iz porcelana, ki stoje na mojem kaminu. Plato je rekel, da ni »lepota nič drugega, kot vidna podoba dobrote«. Če je pa tako, mora biti grdost vidna podoba slabega; če duša to opazuje, postane neopazno slabša.

Predvsem pa hočem, da si ohranim smisel za nežnost in sočutje, obesiti nad vzglavje svoje postelje genljivo sliko »zadnjega snla«.

Nikdar je ne morem opazovati, da ne bi bil ganjen v srcu.

Postarna in v cunje zavita žena se je sesedla ob robu pota; njena palica ji leži ob nogah, njena glava počiva na kamnu;

Pripravljanje prepečenca za naše vojake: Zaloga moke v neki c. kr. vojni pekarni.

s sklenjenimi rokami je zaspala, dočim šepeta molitev, ki se je naučila v svoji mladosti, zaspala v zadnjem snu in zasanjala svoje zadnje sanje!

Vidiš jo še kot popolnoma majhno, krepko in veselo deklico, ki varuje črede

in stara prosjakinja se opre na rame velike osvoboditeljice in preide, ne da bi opazila, iz svojega zadnjega sna v brezkončno spanje.

Počivaj tu, uboga, strta žena, drevesno listje bo tvoj nrtvaški prt, noč bo raz-

prostrla čez te svoje rosne solze in ptički bodo sladko peli ob tvojem umrljivem ovoju.

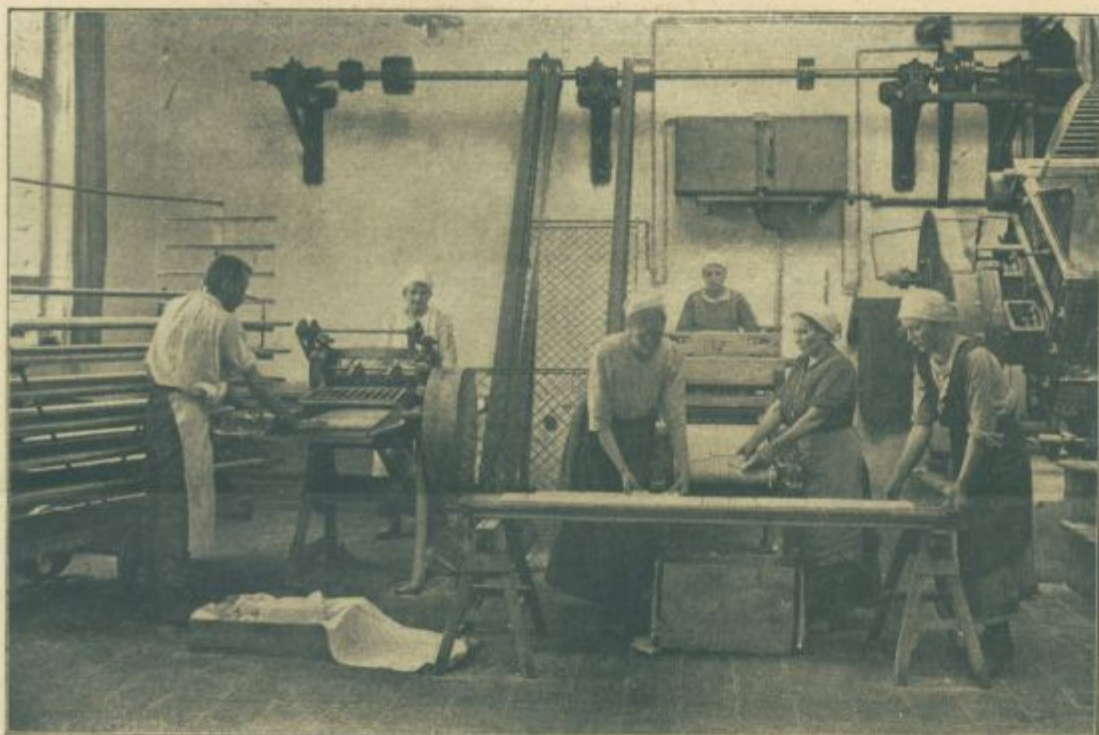
Tvoje zemeljsko bivanje ne bo zapustilo več sledi, kot njihov polet skozi ozračje; tvoje ime je že pozabljeno in edina dediščina, ki jo moreš zapustiti, je ona trnjeva palica, ki leži pozabljena pri tvojih nogah!

No, dobro! Nekdo jo bo pobral, bojevnik iz onega velikega človeškega vojstva, ki je raztreseno vsled bede ali greha; kajti ti nisi nobena izjema, primera si, in pod solncem, ki sije za vse tako božajoče, sredi cvetočih vinogradov, zrelih žitnih polj, imovitih mest, trpe celi rodovi in se vrste drug za drugim, dočim si zapuščajo beraško palico!...

Pogled na ta bolesten obraz me bo storil hvaležnejšega za to, kar mi je Bog dal, sočutnejšega do tistih, do katerih je bil manj ljubezniv; to bo nauk in vir premišljevanj...

Ah! ko bi le hoteli na vse paziti, kar nas more storiti boljše in pametnejše; ko bi bila naša notranjost tako prikrojena, da bi mogla biti vedna šola naši duši! a vobče na to ne pazimo. Človek je samemu sebi večna uganika; njegova lastna osebnost je hiša, katere notranjost on nikdar ne prestopi in pri kateri opazuje le zunanjo stran. Vsakdo izmed nas bi moral videti neprestano pred seboj slavni napis, ki je svoj čas razsvetljeval Sokrata in ga je neznana roka vdolbla na zidove v Delfi!

»Spoznavaj samega sebe!«

Pripravljanje prepečenca: Testo valjajo (levo); zvaljano testo režejo na kose.

na ledini, ki bere jagode po grmovju, poje, pozdravlja mimoidoče in se pokriža brž ko se prikaže prva zvezda na nebu! Srečni čas, poln vonja in svetlobe! ničesar ji še ne manjka; ona namreč ne ve, česa si more kdo želeti.

Zdaj pa je velika; prišel je čas odločnega dela; pospravljati mora seno, mlatiti žito, nositi na dvorišče sveženj cvetoče detelje ali velega listja. Četudi je napor velik — upanje presega vse, kakor solnce; briše si potne kaplje. Mlادنka že uvideva, da je življenje naloga; a izpolnjuje jo še pevaje.

Dalje — breme je postalo težje; žena je, mati je! posvetovati se mora z vsakdanjim kruhom, skrbeti za naslednji dan, streči bolnikom, podpirati slabotne, kratkoma, igrati mora ono vlogo previdnosti, ki je tako sladka, če nam Bog pomaga, tako grozna, če nas On zapusti. Žena je še vedno močna; a nemirna je; ne poje več!

Še nekaj let in vse je postalo mračno! Glavna družinska moč je zlomljena; njena žena ga vidi medleti pred mrzlim ognjiščem; mráz in glad dokončata, kar je bila pričela bolezen; on umre in ob rakev, podajeno od usmiljenih ljudi, poklekne vdova in stiska v rokah svoja mala, napol naga otroka. Groza jo obhaja pred bodočnostjo — joka in poveša glavo.

Končno je bodočnost prišla; otroka sta zrasla, toda ni ju več tu. Sin se bori pod zastavami proti sovražniku in njegova sestra je daleč proč. Oba sta za dolgo izgubljena, morda za vedno; in krepka deklica, junaška žena, srčna mati je odslej le še stara prosjakinja brez družine in strehe! ne joka več: boleost jo je ukrotila; uda se in čaka smrti.

Smrt, zvesti prijatelj ubogih! prišla je, ne strašič in režeč, kakor nam jo slika praznoverje, temveč lepa, smehljajoča, z zvezdami ovenčana! Sladka slika se je spustila na prosjakinjo; njene blede ustnice so mrmrale nerazločne besede, ki naznajo konec njenega trpljenja, vedro veselje

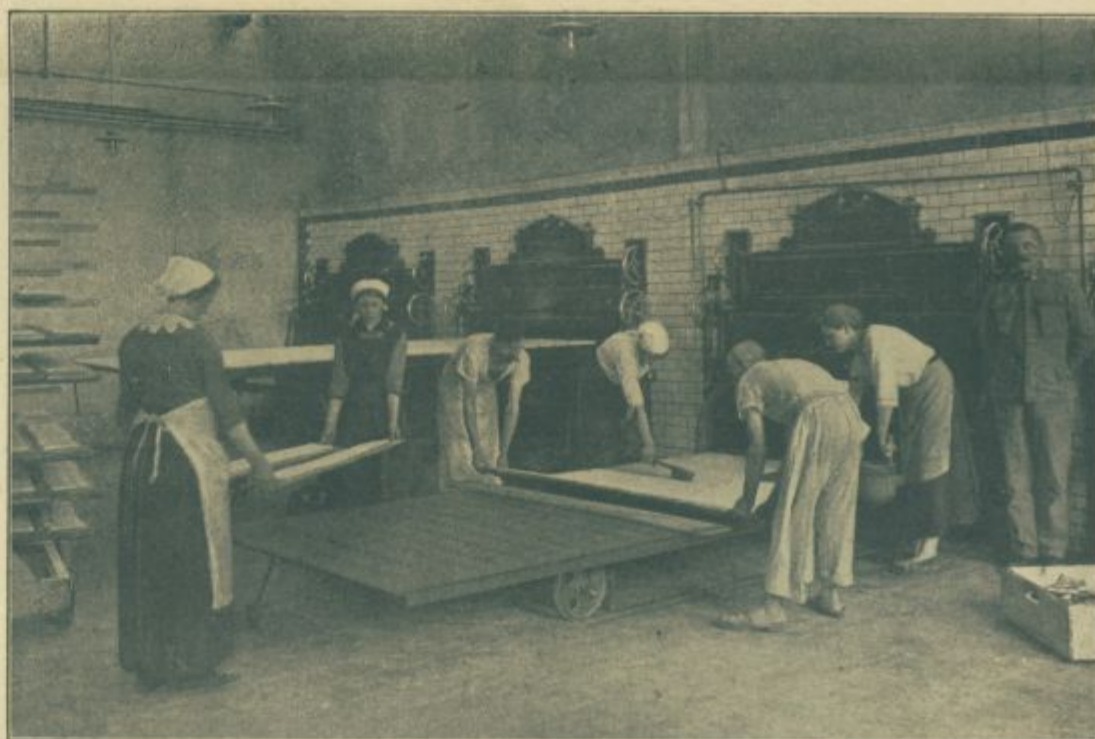
Malega Janezka kesanje.

(I. Mohorov.)

O ljubi Bog, Tebi se spovem, vse kar grešil sem, vse kar vem. Ti me v veke pogubil ne boš! Danes sem mami izgubil groš, včeraj sem kisa kozarec izlil — hvala Bogu, da prav kisel ni bil —, dedu sem pipo rožasto strl, stricu v klanec voz zavrl, pa je stric sam bolj bil kriv, malo ga je preveč izpil... Meh goniti pozabil sem, mačko za rep pograbil sem. Mami polizal sem smetano, v črnem loncu hranjeno.

Kakor lonec črn sem ves, vendar briček občutim kes. Oh, grešiti ni bilo težko, ali kesati se, je hudó... Tudi to obžalujem, moj Bog, poln še drugih sem grdih nadlog: Včasih se zlažem — se šibe bojim, včasih se zmažem — laži se bojim. Včasih pri nauku nisem pazljiv, pa nisem jaz — sosedov je kriv. Sosedov Tinče pipec imá. sosedov koj konjička zrezljá,

sosedov veliko lepega umé, pravijo, da hodi v abecé. O moj Bog — zelo se kesam, kesam in prav hudó me je sram: enkrat pri maši, kaj vem kakó prišlo je, prošlo... na glas ušlo... ...o Gospod Bog... še en greh imám, skoro me je povedati sram: včeraj, ko sem se dobro umil, eno malo pod vratom sem nagec bil...

Pripravljanje prepečenca: Prepečenec v peč vsajajo.

Kratka povest o antikristu.

Ruski spisal Vladimir Sergejevič Solovjev.
Prevel Franc Poljanec. (Dalje.)

Kongres² se je končal sredi splošnega vriskanja in veliki izvoljenec je izdal manifest,³ ki se je začel takole:

»Narodi zemlje! Svoj mir vam dajem!
Končaval se je pa s sledečimi besedami:

»Narodi zemlje! Dopolnile so se obljube! Večni, svetovni mir je zagotovljen. Vsak poizkus rušiti ga, bo takoj zadel na nepremagljive protiodredbe. Zakaj odslej je na zemlji ena osrednja oblast, ki je silnejša od vseh drugih oblasti i posamič i skupno vzetih.

To povsem nepremagljivo, vse zmagujočo oblast imam jaz, polnomočni izvoljenec Evrope, vladar vseh njenih sil.

Mednarodno pravo ima vendar enkrat sankcijo,⁴ ki mu je je doslej nedostajalo. In odslej se nobena država več ne bo osmelila govoriti: vojna, če jaz porečem: mir.

Narodi zemlje — mir vam!»

Ta manifest je napravil zaželjeni učinek. Izven Evrope so se povsod, zlasti v Ameriki tvorile silne imperialistične stranke, ki so z raznimi razlogi silile svoje vlade, naj se pridružijo evropskim združenim državam pod vrhovno oblastjo rimskega cesarja, le še v Aziji in Afriki so semtertja ostala neodvisna plemena in države. Cesar z majhno toda izbrano vojsko z ruskih, nemških, poljskih, ogrskih in turških polkov izvršuje vojni pohod od vzhodne Azije do Maroka in si brez večjega prelivanja krvi podvrgava vse nepokorneže.

V vseh deželah obeh delov sveta postavlja svoje namestnike iz tuzemskih evropskih izobraženih in njemu vdanih velmož. Po vseh poganskih deželah ga premagano in očarano ljudstvo proglašja za svojega vrhovnega boga.

V teku enega leta se osnuje svetovna monarhija v posebnem in točnem zmislu.

² Zborovanje.

³ Oklic.

⁴ Višje potrdilo.

Kali vojne so s kórenom porvane.

Občna mirovna liga⁵ se je poslednjič sestala, razglasila je navdušen panegirik⁶ na velikega stvaritelja miru, se je razšla, ker ni več potrebna.

Za novo leto svojega vladanja rimski cesar izda nov manifest:

Nato pa objavlja svobodno in vseobjemajočo socialno reformo,⁷ ki je bil že v svojem delu nanjo opozoril, ki je že tam vsak plemenit in trezen razum za seboj pogotila.

Sedaj, ko so se osredotočile v njegovih rokah svetovne finance in velikan-

Pripravljanje prepečenca: Prepečenec se hladi in spravlja v zračne shrambe.

»Narodi zemlje! Obetal sem vam mir in sem vam ga dal. Toda mir je krasen samo v sreči. Komur kljub miru grozi beda uboštva, temu tudi mir ni v veselje. Pridite torej k meni vsi, ki ste lačni in ki vas zebe, da vas nasitim in ogrejem.«

⁵ Zveza.

⁶ Slavošpev.

sko zemeljsko premoženje, je mogel udeležiti to reformo po želji siromakov in brez občutne škode za bogatine. Vsakdo je začel dobivati po svojih zmožnostih in vsaka zmožnost — po svojih trudih in zaslugah.

Novi poglavar zemlje je bil pred vsem usmiljen filantrop⁸ — in ne le filantrop, ampak tudi filozof.⁹ Sam je bil vegetarianec¹⁰ in je prepovedal vivisekcijo¹¹ in je uredil strogo nadzorstvo nad vojaki; društva za varstvo živali so se po njem zelo poživila.

Važnejša, nego te podrobnosti, je bila trajna ustanova popolne enakosti v vsem človeštvu — enakost splošnega nasičenja. To se je izvršilo drugo leto njegovega vladanja. Socialno-ekonomsko vprašanje se je končnoveljavno rešilo. Toda če je nasičenje prvi interes za te, ki so lačni, se nasičenim zahoče po čem drugem.

Saj še site živali navadno nočejo samo spati, ampak se tudi igrati. Tem bolj človeštvo, ki je post panem vselej zahtevalo circenses.¹²

Cesar-nadčlovek razumeva, da je tega tolpi treba.

Tisti čas pride z daljnega Vzhoda k njemu v Rim velik čarodejec, zavil v gost oblak nenavadnih dogodkov in divjih pripovedek. Po sluhu, razširjenem med novobudisti, je menda božanstvenega izvora:

⁷ Preosnovo.

⁸ Prijatelj, ljubitelj človeštva.

⁹ Ljubitelj vsega, kar živi.

¹⁰ Človek, ki uživa samo rastlinsko hrano.

¹¹ Razrezavanje in razkosavanje živih živali v znanstvene, zlasti zdravstvene namene.

¹² Znan je krik in zahteva rimskega ljudstva: panem et circenses, t. j. kruha in iger (v cirkusu)!

Ostanki razstreljene italijanske 42 centimeterske granate.

sin solnčnega boga Sirija in neke vodne vile.

Ta čudodelec, Apolonij po imenu, brez dvoma genialen človek, pol azijat, pol evropejec, katoliški škof »in partibus infidelium«,¹² na čudovit način združuje v

nemu skrčenju svojega obsega — po celi zemeljski obli ni ostalo več, nego petinštirideset milijonov kristjanov — se je npravstveno dvignilo, se strnilo in pridobilo po kakovosti, kar je izgubilo po številu. Ljudi, ki bi ne bili združeni s krščanstvom

z nikakimi duhovnimi interesi, ni bilo več med kristjani. Različne veroizpovedi so se po svojem obsegu dovolj enakomerno skrčile, tako da se je med njimi ohranilo po številu približno prejšnje razmerje; kar se pa tiče medsebojnega čuvstvovanja, čeprav se sovraštvo ni zamenilo s popolno spravo, se je vendar pomembno omečilo in nasprotstva so izgubila svojo prejšnjo ostrost.

Papeštvo je bilo že davno izgnano iz Rima in je po mnogoterem premikanju našlo sprejem v Petrogradu pod pogojem, da se vzdrži propagande tu in po deželi.

V Rusiji se je pomenljivo osvobodilo. Ne da bi bistveno izpremenilo sestav svojih kolegijev in uradov, je moralo poduhoviti njih značaj in delovanje, pa tudi na najmanjšo mero skrčiti svoj blesteči ritual in ceremonial.¹³

¹² Zunanje slovesne oblike pri slavnostih in božji službi.

(Dalje.)

April na snežnikih: Vhod v snežen rov na avstrijski tirolski fronti.

Doma in po svetu.

sebi in obvladuje najnovejše iznajdbe in tehnične pridobitve zapadne vede z znanjem in umevanjem, kako izrabiti vse to, kar je resnično solidnega in pomembnega v tradicionalni mistiki vzhoda.

Uspehi take združitve so presenetljivi.

Apolonij pride med drugim do napol znanstvene napol magične¹³ umetnosti, da po svoji volji napravi in uporablja atmosfersko elektriko, in med ljudstvom se govori, da kliče ogenj iz nebes.

Sicer pa, zadivljajoč domišljijo tolpe z raznimi nezaslišanimi čarodejstvi, zaenkrat ne zlorablja svoje mogočnosti za kake zasebne namene.

Tako torej pride ta človek k velikemu cesarju, se mu pokloni kot pravemu božjemu sinu, izjavi, da je v tajnih knjigah Vzhoda našel naravnostne prerokbe o njem, cesarju, kot o poslednjem odrešeniku in sodniku sveta in mu ponudi v službo sebe in vso svojo umetnost.

Cesar, ki je bil očaran, ga sprejme kot dar od zgoraj, ga odlični z blestečimi naslovi in se nikoli več ne loči od njega. In, glej, narodi zemlje, osrečeni po svojem vladarju, razen splošnega miru, razen splošnega nasičenja, dosežejo možnost trajnega naslajanja z najrazličnejšimi in povsem nepričakovanimi čudesi in znamenji.

Končalo se je tretje leto vladanja nadčlovekovega.

Za srečno rešitvijo političnega in socialnega vprašanja se je dvignilo versko vprašanje. Vzbudil ga je cesar sam, in pred vsem vsled razmerja do krščanstva.

Ta čas je bilo krščanstvo v sledečem položaju. Kljub zelo pomenljivemu števil-

¹² Naslovni škof, ki je v škofa posvečen, pa nima škofije. Ker mora biti pa vsak škof za določeno škofijo posvečen, naslovne škofo posvečujejo na ime kake škofije, ki je nekdanj bila v krajih, ki jih imajo danes v oblasti neverniki; od tod ime »in partibus infidelium«, t. j. v deželah nevernikov.

¹³ Čarovniške.

Anton Kristan,

doma s Sela pri Bledu, padel za domovino v Karpatih dne 21. marca 1915.

— Starši, brat in sestre ti kličejo: Počivaj v miru, na svidenje onkraj groba!

Praporščak Josip Vošinek,

(gimnazijec - semeniščan) iz Hošnice pri Slov. Bistrici. Ob deseti italijanski ofenzivi ga je zadel zračni torpedo v postojanki, iz katere je z daljnogledom opazoval sovražnikov zrakoplov.

Smrtni sen sniva v Velikem dolu pri Gorici.

N. v m. p.!

Z gorskega bojišča: Leden rov na Marmolati, v katerem prežimuje oddelek avstro-ogrskih vojakov.

Z elektriko nad sovražnika. Pravijo, da so iznašli električne stroje, ki bodo iz dalje pošiljali v sovražnika tako močne električne valove, da bodo kar cela krdela popadala kakor od strele zadeta. Učeni računi pravijo, da je to mogoče, kakor je mogoče brez žice brzojaviti; ali se bo tudi praksa ujemala z računi, bomo pa še videli. Če se to obistini, seveda potem gorje vojskam. Seveda bo pa telesna smrt sama na sebi morebiti le lažja, ker bo vsakdo takoj kakor od strele omamljen izgubil zavest, dočim zdaj tisočeri umirajo v groznih, nepopisnih mukah.

Novo vrsto shodov so začeli prirejati

Avstrijski vojaki delé hrano Benečanom, ki jim je vojska vse vzela.

Obilen lov v Benečiji. — Bog vam blagoslovi boljšo večerjo, fantje, saj ste jo zaslužili!

V vojski se je bil težki nemški valjar sicer nekoliko ustavil pri svojem trenju, ker imajo Francozi in Angleži trše kosti, kot so Nemci pričakovali. Sedaj so svoj težki valjar nanovo okovali in iznova na sovražnika navalili, ki se zopet umika.

po obmejnih krajih Nemci. Prvi tak shod je bil v št. Janžu v mislinjski dolini na Štajerskem. Na shod Slovencev (2000 udeležencev) je prišla tolpa Nemcev, oboroženih s »štekljačami«, in začela govornike motiti in žaliti s klici »veleizdajalec«, tako dolgo, da so jih naši možje potisnili z zborovališča, pri čemer so jim dobro služile

nemške palice, ki so poskušale, ali je kaj trdna nemška kost in butica.

Da Nemci s tem hočejo vznemirjati mirno ljudstvo, je jasno. Ali nameravajo izzvati tudi večje nemire, da bi nad naše mirne, pohlevne ljudi nažgali biriče, žandarje in rablje, ne vemo; državi v korist to gotovo ni, kakor ni v korist družini, če kdo seje prepri vanjo.

Novo islamske države. Mohamedanci so na razvalinah stare carske Rusije ustanovili štiri samostojne države: 1. republiko Krim; 2. baškirske republiko med Volgo in Uralom; 3. republiko v južnem Uralu in 4. republiko ob srednji Volgi. Vse te republike so v tesni zvezi in so sklenile zvezo za skupno varstvo.

Japonci in Amerika. Amerika Japonce že davno pisano gleda, zakaj vedno ji bolj konkurirajo in njeni industriji in trgovini bolj nevarni postajajo. Sedaj se čuje, da se oglašajo predsednik severoamerikanskih zveznih držav proti temu, da bi Japonci nastopali v ruski Sibiriji in tako širili svojo oblast in moč; Amerika bi rada sama pomagala Rusiji pri obnovitvi in seveda pri tem tudi kaj zaslužila.

Zakaj se Amerika udeležuje svetovne vojske? Enkrat, morebiti ne bo več tako dolgo, se bo Amerika spopadla z Japonsko, zakaj ti dve državi sta si kot pes pa mačka: če ameriški pes z repom pomahlja, takoj japonska mačka zaprha in narobe: če Japonska le malo sapo vaše potegne in povoha, že Amerika zarenči kot čuječ sultan v koči.

Toda Japonci imajo vsled splošne vojaške dolžnosti veliko, dobro izurjeno, v vojni preizkušeno armado, ki je začetkom tega stoletja tako nezaslišano porazila Rusijo. Amerika je imela pa doslej malo število prostovoljcev brez bojne prakse. Ta svetovna vojska ji je pa nudila krasno priliko, da uvede splošno vojaško dolžnost in da svojo vojsko praktično izvežba in izuri za bodoče boje z Japonsko.

Kako žive naši sosedje v Švici? Iz listov posnemamo sledeče podatke: Življenje je splošno dražje, vendar pa imajo živila še cene, ki se nam zde, kakor v pravljicah: 1 kg kave stane 4 franke (1 frank je bil pred vojsko malo manj nego 1 krona, približno 96 vinarjev), 1 kg sira 5.60 frankov, par dobrih čevljev 25 frankov, solidna moška obleka 75 frankov, najfinejša moška srajca 8 frankov, liter vina 1 frank 60 santimov.

Resnično ceno žive, toda navdušenja, ki ga je v nas vojska zanetila, pa le niso izkusili. Za tako izkušnjo mora pa človek tudi nekaj žrtvovati. Mi smo skoro vse.

Razno.

Uspeh čudodelne šibice. Starejši ljudje se še spominjajo, kako so pri nas nekateri možje s »šibicami« iskali rude, zakladov in vode. — Svet se jim je smejal, danes je pa veda dokazala velik pomen te vrste raziskavanja. Nekdaj so mislili, da je to v zvezi s čarovnijo, danes je pojasnjeno, da se vse vrši po naravnem potu brez pomočnikov iz spodnjega sveta. Sladkorna tovarna v Brehmu na Nemškem je imela leta 1916. dosti premalo vode. Vodnjak, tri metre širok, je usahnil skoraj popolnoma. Tovarna potrebuje na dan približno 2900 kubičnih metrov vode. Na pomoč so poklicali zasledovalca vode Riharda Kleinaua iz Cöthna. Ta je izsledil s svojo medeno šibico studenčniško žilo. Vrtali so in našli v globini, ki jo je označil Kleinau

toliko količino vode, da je prišlo na dan po 3800 kubičnih metrov. Voda je bila dobra in tovarna rešena sitnega pomanjkanja.

Arabska zgodba. Veliki kalif (vladar mohamedanskih Arabcev) Harun-al-Rašid je začel sumiti, da njegov vizir (prvi minister) Džafar več ne zasluži njegovega zaupanja. Harunove žene, dvorjani in derviši so z grenkobo obsojali vizirja. Kalif pa je Džafarja ljubil in ga ni hotel obsoditi po govoricah mesta in dvora.

Obiskal je svoje kraljestvo; povsod je videl zemljo dobro obdelano, polja izvrstna na pogled, vasi v izobilju, koristne nauke v spoštovanju in mladino v radosti.

Obiskal je svoje trdnjave in morske luke; tam je našel množico ladij, ki so grozile bregovom Afrike in Azije, videl je vojake, dobro izučene in zadovoljne.

Ti vojaki, mornarji in prebivalci po vaseh so vzklikali: »Gospod, blagoslovil si pravovernike, ker si jim dal kalifa kakor je Harun, in vizirja kakor je Džafar.«

Kalif je šel, ganjen po teh vzklikih v mošejo (mohamedanska molilnica), se vrgel na kolena in vzkliknil:

»Veliki Alah, zahvaljujem se ti; ti si mi dal vizirja, o katerem moji dvorjani govore zlo, moji narodi pa dobro.«

Tudi danes se še vedno dobi samoljubnih pridvornikov, ki vestne božje in človeške služabnike črnijo pri vladarjih kot nezveste, nevedne zaupanja, pa jim ljudstvo tembolj zaupa zaradi njih zvestobe in dobrote in Boga hvali, da mu jih je v stiskah današnjih dni dal.

Kako se predstavlja?

Če hočeš s kom stopiti v družabne odnose, se mu moraš predstaviti. To se tako izvrši, da se mu n. pr. prikloneš in rečeš: »Dovolite da sem Vam predstavim: ime mi je I. I.; ali: »Moje ime je I. I.« Tudi se lahko samo prikloneš in svoje ime (pravzaprav priimek) poveš.

Če se hočeš seznaniti s tretjo osebo, prosi kakega znanca, naj te predstavi. To se naredi na sledeči način: »Dovolite, da Vam predstavim gospo... gospodično... gospoda I. I., zlasti če koга predstavljamo kaki dami: »Gospod I. I. prosi za čast, da Vam ga predstavim.«

Če nameravaš sam koга predstaviti, se najprej prepričaj, če je dotični osebi tudi ljubo, da ji tega in tega predstaviš. Sicer utegne stvar tebi in oni osebi zelo neprijetna postati.

Če hočeš seznaniti kakega gospoda s kako damo, moraš gospoda predstaviti dami, ne narobe (razen če bi bil gospod veliko višjega stanu ali čina).

Ko se ti je kdo predstavil, se nalahno prikloni in izpregovori z njim par prijaznih besedi.

ZDRAVSTVO.

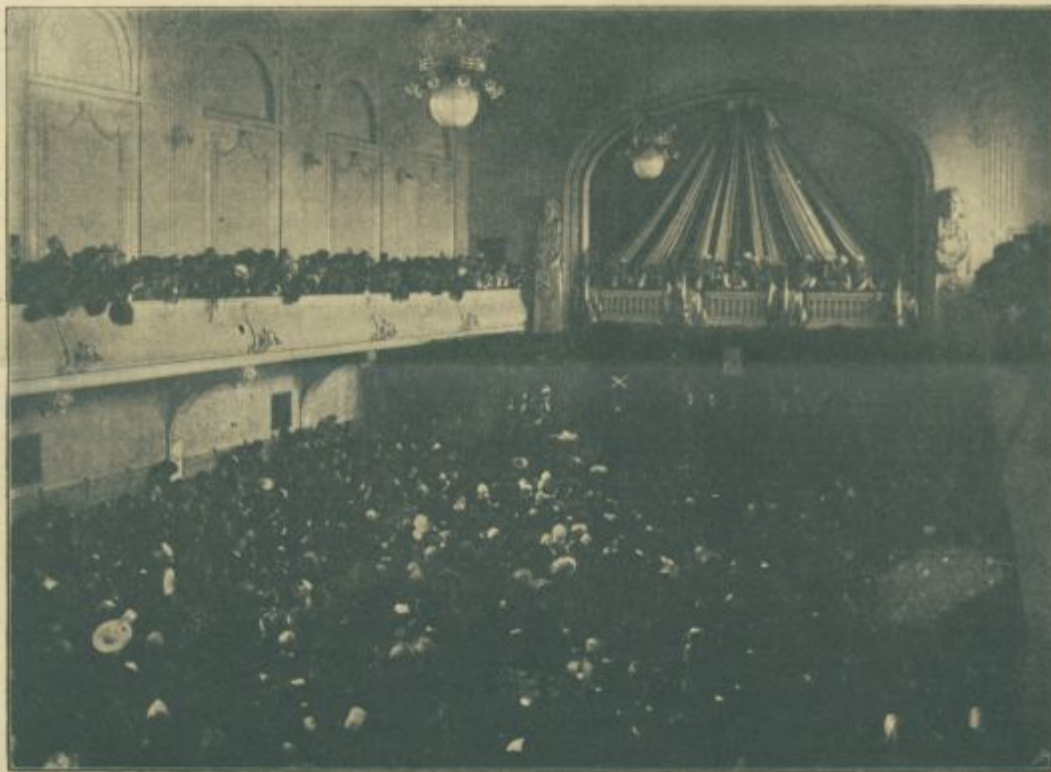
Najboljše sredstvo zoper pljučnico. Isti slavni zdravnik, ki je poročevalcu o zdravljenju v netega slepiča povedal preprosto, pa vendar tako učinkujoče sredstvo, kakor smo ga v 29. številki navedli, je povedal kot enako učinkovito sredstvo zoper pljučnico, za katero današnja zdravniška veđa nima nobenega specifičnega, naravnostnega zdravila — ta mož rabi zoper pljučnico sok rdeče jedilne pese. Pesa se stolče, nato pa v snažnem prtiju iztisne in ožme, da dá sok. Tega soka se jemlje vsako četrt ure ena žlica. V 8 do 10 urah preneha vsa vročina in bolnik je rešen.

Zanimivo je to, da naši gorenjski kmetje — vsaj po nekaterih krajih — bolniku, ki je za pljučnico obolel, devljejo že od nekdanj na prsi obkladke iz stolčene navadne krmilne

rdeče pese, čemur se zdravniki ne protivijo. Tudi naši živinorejci dajo uživati že izdavna navadne pese konjem, če se jih poloti pljučnica, in pravijo, da z izvrstnim učinkom.

Tako vidimo, da je Bog za različne bolezni tudi različna zdravila ustvaril, treba je le, da si jih o pravem času pripravimo. Seveda ti nič ne pomaga, če zdravilo poznaš, pa ga pri rokah nimaš, kadar ga je treba. Zato je dobro, da si važnejše pripomočke o pravem

Danes se je vse že zelo pozabilo, samo na umetna zdravila iz lekarne se še zanašamo, naravnih sredstev in moči, ki jo je vsemodri Stvarnik dal raznim zeliščem, več ne poznamo ali pa le še prav malo, dasi so včasih še boljše in učinkovitejša, nego umetna. In kar je poglavitno: izvečine neškodljiva. Umetna zdravila so pa sami strupi, dobra tedaj, če je zdravnik spoznal pravo bolezen, če pa se je zmotil, več škodujejo, nego koristijo.

Slovensko ženstvo izroča dr. Korošču 200.000 podpisov za deklaracijo. (24. marca 1918.)

Po slovesni izročitvi pred hotelom Unionom v Ljubljani.

času nabaviš, zlasti če so to različni sadovi ali cvetje, ki raste po naših gozdovih in poljih, po travnikih in vrtovih. Naše stare mamice so imele vedno različno cvetje, listje, korenice itd. v zalogi v raznih papirjih, škatlicah in lončkih, pa so bile one same in njih družine bolj zdrave, kakor je sedanji rod.

Seveda ne gre, da bi zdravnika prezirali ali ga ne klicali, le to hočemo reči, da preizkušena domača sredstva tudi v časti imejmo.

Malaria je bolezen, ki gospodarji po močvirnih krajih. Je pa mrzlica, ki jo povzročajo neke vrste močvirski komarji. Ti opikajo človeka in zaneso strupene parasite v rdeča

krvna telesca. Ker se ti paraziti razvijajo v 24. ali 48. ali 72. urah, zato tudi mrzlica ob tistih časih bolnika napada, vmes pa prenehava, toda se v enakem času zopet povrača. Ker se pri tem krvna telesca razkrajajo, izgubi bolnik veliko moči, vse gibanje zastaja,

† Msgr. Ant. Jaklič, vojni superior 3. zbora.

glava postaja težka, omračena, začne se mu blesti, čuti ne zaznavajo več, krči nastopajo, in konec je smrt, večkrat po dolgem trpljenju.

V Italiji zapirajo v močvirnih krajih okna z gostimi mrežami, da ne morejo komarji skozi nje, istotako obdajajo postelje z žičnimi mrežami, zlasti ponoči nosijo rokavice na rokah in goste pajčolane na glavi in se tako varujejo komarjevih pikov.

Zdravilo zoper malarijo je iznašel Slovenec dr. A. Matko. Doslej so to strašno morilko južnih in zlasti tropičnih krajev zdravili s kininom (prašek, stolčen iz skorje nekega drevesa, ki raste zlasti v Srednji in Južni Ameriki: Cinchona), ki pa povzroča druge bolezni, gluhost, omotičnost in slabo vpliva na srce. Doslej je umiralo 40—60% vseh bolnikov, ki se jih je malarija lotila, popolnoma in za stalno pozdravilo se jih je le malo, težki nasledki so se skoro pri vseh ozdravljencih radi ponavljali.

— Ruske povestice. (Prevel A. N.) —

Siromak. Siromak najde v svoji hišici tatove, pa jim dobrovoljno reče: »Ne vem, kaj vi ponoči v moji hiši iščete, ko jaz še podnevu ničesar v njej ne najdem.«

Sraka in krokar. Sraka je skakala po vejah in neprestano klepetala. Krokar je pa mirno sedel in zamišljen molčal.

»Kaj je to, prijatelj,« ga sraka vpraša, »ali morda ne verjameš, kar ti pripovedujem?«

»Teško verjamem,« ji krokar odvrne, »zakaj, kdor toliko brblja kot ti, mora skoro tudi veliko lagati.«

Olikani človek. Starega slavnega modrijana so vprašali, kakšna razlika je med izobraženim in med neizobraženim človekom.

Odgovoril jim je: »Pošljite oba k ljudem, ki ju ne poznajo, pa vam povedo.«

Deklica in modrijan. Nekega modrijana, ki je bil zelo zatopljen v svoje raziskavanje, je prišla mala deklita prosit ognja.

»No,« je dejal modrijan, »saj ga nimaš nikamor dejati.« In je šel, da bi ji v ta namen česa poiškal; deklita pa se je nagnila proti ognjišču in vzela nekaj ugaslih ogljev v roko, z drugo roko je pa živih ogljev nanje naložila.

Začuden doktor je vrgel svojo knjigo stran in vzkliknil:

»Kljub vsemu mojemu znanju bi si jaz tega pripomočka nikoli ne izmislil!«

Zvezdogled. Tisti čas, ko se je zvezdogled hvalil na javnem trgu, da pozna prihodnost, je tat naskrivaj zlezal v njegov dom. Eden izmed gledalcev, ki je videl, kaj se je pripetilo, je dejal namišljenemu preroku: »Predragi, kako naj verjamem, da gledaš v bodočnost, če pa na lastne oči vidim, da še sedanosti ne vidiš, zakaj če bi jo ti poznal, bi hitel na svoj dom, da preženeš tatu, ki se je vanj priplazil.«

Španski pregovori.

Najtežje delo je boriti se zoper predsodke svoje okolice. V najkrajših palačah stanujejo največji siromaki. Najboljši gospodarji imajo večkrat najslabše in najmanj zveste služabnike.

Plemenitost se ne meri po krvi, ampak po delih.

Zmes.

Za kar se pač rabi.

Kupec: »Kateri pisalni stroj mi priporočate?«

Prodajalec: »Kakor pač rabite! Ta močni, solidni, da lahko krepko po njem udrihnete, je posebno primeren za dolžna pisma, in tale mali, ljubki je posebno pripraven za ljubezensko dopisovanje...«

Blago za blago.

Jaka, trden hribovski posestnik, je pripeljal v mesto voz drv znanemu trgovcu Hrabroslavu. »Kaj pa zahtevaš za to blago?« ga vpraša trgovec. »Eno vretence sukanca!«

¹ Eno špižo cvirna.

Vojne cigarete. Peter: »Primojdunaj, kako je tvoja cigareta kar naenkrat lepo zadišala!«

Pavel: »Saj res; toda lej ga, ustnik je začel goreti.«

V letovišču. Tujec: »Pri vas gre pa tudi celo leto dež!«

Domačin: »Ne, pozimi pada sneg!«

„Ali tako dobro de ta divni gorski zrak, ali moja nova srajca...?“

NAŠE SLIKE.

Iz veličastnih, zgodovinskih dni, ko je naše ženstvo izročalo podpise voditelju Jugoslovanov, dr. Korošču, v veliki »Unionovi« dvorani v Ljubljani, prinašamo dve sliki. — V prvi, ki je pač nekoliko temna, prinašamo prizor, ko deputacija slovenskega zavednega narodnega ženstva izroča dr. Korošču pole z 200.000 podpisi za ustanovitev samostojne Jugoslavije pod habsburškim žezlom. Od dr. Korošca se

Kontreadmiral Nikola Horthy de Nagybánya
novi poveljnik avstro-ogrške vojne mornarice.

vidi dobro samo njegov duhovski kolar, nekoliko bolje se na levo razloči žensko odposlanstvo s polami in podpisi. — Galerijo nad odrom pa kakor pester šopek živega cvetja polni skupina Slovenk v naši prekrasni narodni noši. — Druga slika nam kaže prizor, kako se ljudstvo po končani slavnosti vsipa iz dvorane, da voditelju in načelniku jugoslovanskega kluba pokaže svoje zadovoljstvo, spoštovanje in soglašanje z njegovim odločnim nastopom.

Msgr. Anton Jaklič je bil rojen leta 1855. v Dobropoljah na Dolenjskem, novomašo je pel leta 1882. Po kratkem kaplanovanju je postal vojni kaplan in nazadnje vojni župnik (superior) 3. zbora v Gradcu. Bil je od cerkvenih in svetnih oblasti visoko odlikovan: komornik Njega Svetosti, častni kanonik ljubljanskega stolnega kapitlja, konsistorialni svetnik sekovške škofije, vitez Franc Jožefovega reda I. vrste.

Kot duhovnik vzoren, kot župnik oče in prijatelj svojim podrejenim kaplanom; kot človek blažega srca, odprtih rok, kot Slovenec iskren, požrtvovalen rodoljub, ki so imeli zlasti slov. visokošolci velikega podpornika v njem. L. 1917. je vsled bolehnosti stopil v pokoj, ki ga je nameraval preživeti pri svojem prijatelju župniku Fertinu v Zasipih pri Bledu, pa ga je 17. decembra dohitela bela, hladna, koščena prijateljica in mu preskrbela drug, stalnejši pokoj. Naj ga na veke uživa!

Razširjajte naš list.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna, Ljubljana.
Odgovorni urednik JOSIP KLOVAR.